

A GRAND RENOVATION
SANAM LUANG

ผอ.จตุรงค์ สนเอี่ยม
ผู้อำนวยการสำนักงานออกแบบ สำนักการโยธา

นับตั้งแต่สถาปนากรุงรัตนโกสินทร์ ‘สนามหลวง’ ก็ได้มีส่วนร่วมในเหตุการณ์สำคัญๆ มาอย่างต่อเนื่อง เรียกได้ว่ากว่า 200 ปีในการรับหน้าที่อันหนักหน่วง สนามหลวงจึงทรุดโทรมไปตามวันเวลา ดังนั้นทางกรุงเทพมหานครโดย ม.ร.ว. สุขุมพันธุ์ บริพัตร จึงมีแนวคิดในการปรับปรุงภูมิทัศน์ให้แก่สนามหลวง เพื่อคืนความสง่างามสู่พื้นที่อันทรงคุณค่าแห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ภายใต้แนวความคิดหลัก 2 ประการ ได้แก่ 1. การพัฒนาคน สิ่งมีชีวิต และสิ่งแวดล้อม 2. การปรับปรุงลักษณะทางกายภาพ ซึ่ง B-1 เราก็ได้รับเกียรติในการพูดคุยกันเพิ่มเติมทางด้าน การออกแบบและการเลือกใช้วัสดุในการปรับปรุงในครั้งนี้ โดย ผอ. จาตุรงค์ สนเอี่ยม ผู้อำนวยการสำนักงานออกแบบ สำนักการโยธา ได้เผยให้เราเห็นถึงรายละเอียดต่างๆ ได้อย่างน่าสนใจ

ทางเดินรอบสนามหลวงปูด้วยกระเบื้องคอนกรีต ทรายข้าง สำหรับภายนอก รุ่น Ventola ซึ่งโดดเด่นด้วยเทคนิคผิวพื้นเพื่อให้ทุกจุดมีรายละเอียดสวยงาม

บริเวณม้านั่งรอบๆ สนามหลวง ปูพื้นด้วยกระเบื้องคอนกรีตในโทนสีอ่อนๆ ดัดกัน

“จากอดีตจนถึงปัจจุบันในการใช้สอยสนามหลวงของประชาชนนั้น ทางกรุงเทพมหานครจะรับหน้าที่ดูแล บำรุงรักษา ความเสื่อมโทรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นซึ่งปีหนึ่งๆ เราใช้งบประมาณ 30-40 ล้านบาทต่อปีเลยทีเดียว และที่ผ่านมาจะมีการปรับปรุงครั้งใหญ่ๆ 3 ครั้ง โดยครั้งนี้ถือเป็นการปรับปรุงครั้งใหญ่ เนื่องจากความเสื่อมโทรมที่เกิดขึ้นจากการใช้งานหนักมาตลอด โดยทางกรุงเทพฯ ได้ทำข้อตกลงกับกองทัพภาคที่ 1 (กองพลพัฒนาที่ 1) มารับผิดชอบในการดำเนินการ โดยได้รับมอบหมายให้ทหารดำเนินการในวงเงิน 181 ล้านบาท นี่ถือว่ามากที่สุด ซึ่งก็จะปรับปรุงด้านภูมิทัศน์ทั้งหมด”

“โดยเริ่มด้วยสนามหญ้าก็จะเป็นสนามหญ้าทั้งหมดเลย จากเดิมนั้นจะมีส่วนที่เป็นกระเบื้องบ้างและตัวสนามหญ้าก็จะทำ slope 1% สำหรับระบายน้ำ พอเวลาฝนตกหนักๆน้ำก็จะไม่ท่วมขัง และจะมีรางระบายน้ำรอบสนามหลวงเป็นรางรูปตัวยู รางระบายน้ำกว้าง 70 ซม. โดยรอบ แล้วก็ระบายน้ำสู่แม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งด้านล่างของสนามหญ้าเราฝังท่อที่เรียกว่า sub drain ในลักษณะการวางแบบก้างปลาเหมือน

สนามกอล์ฟ หรือสนามอื่นก็ต่างๆ แล้วทำการระบายน้ำสู่ด้านข้าง และน้ำที่ค้างอยู่บนสนามหญ้าก็จะซึมสู่ sub drain แล้วระบายออกไปได้ทันที”

“นอกนั้นก็จะมีกรขยายถนนกลาง จากเดิม 20 เมตร ก็ขยายเป็น 30 เมตร เพื่อรองรับการใช้สอยทำกิจกรรมต่างๆ ซึ่งก็จะให้อยู่บนถนนนี้เพื่อไม่ให้ลงไปสนามหญ้า เพราะว่าเราจะรักษาสภาพหญ้าให้มีความคงทนถาวรสืบเนื่องต่อไป ส่วนทางเท้ารอบๆ ก็จะปูกระเบื้องซีเมนต์ปูพื้น ซึ่งเป็นกระเบื้องลายที่เราเลือกมาเพื่อให้เข้ากับความเป็นโบราณสถานของท้องสนามหลวง รวมแล้วกว้างกว่า 20 เมตร และได้มีการปรับปรุงเรื่องไฟฟ้าแสงสว่างโดยรอบประมาณ 42 ดวง โดยเป็นหลอด LED ซึ่งจะไม่สว่างจ้า แต่จะให้แสงนวลๆสวยงาม และนอกจากนั้นก็จะมีระบบสาธารณูปโภคต่างๆ เช่น น้ำดื่มบริการประชาชน 6 จุด ม้านั่งประมาณ 200 ตัว รวมไปถึงมีการปรับปรุงคอกต้นไม้ให้สวยงาม”

“สำหรับวัสดุปูพื้นที่เราเลือกใช้ชิ้น คือ กระเบื้องซีเมนต์ปูพื้น ทรายข้าง รุ่น VENTOLA (เวนโหล่า) ของแลนดีสเคป ทรายข้าง ซึ่งเป็นกระเบื้องอัดแรง ซึ่งมีการ

ใช้กระบวนการผลิตที่ทันสมัย ตามมาตรฐาน มอก. 826-2531 ขนาด 40x40 ซม. ความหนา 3.5 ซม. เนื่องจากสนามหลวงเป็นโบราณสถานที่ขึ้นทะเบียนกับกรมศิลปากร อีกทั้งในปีนี้ก็ยังเป็นปีมหามงคลครบ 84 พรรษาของในหลวง เป็นปีที่ยิ่งใหญ่ ดังนั้นทางผู้บริหารกรุงเทพฯ จึงจัดให้มีการปรับปรุงเพื่อคืนสภาพสนามหลวงให้อยู่ในสภาพเดิมดังกล่าวข้างต้น เพราะฉะนั้นในการออกแบบเราจึงเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ให้คงทนถาวร ให้สวยงาม และต้องไม่ขัดแย้งกับกฎเกณฑ์ของกรมศิลปากร นั่นก็คือ ไม่เป็นลายที่ฉูดฉาดจนเกินไป โดยพื้นที่สำหรับคนเดินนั้น เราจะไม่ให้รถเข้ามาวิ่ง คือ ให้เข้าได้เฉพาะกรณีพิเศษจริงๆ เท่านั้น ซึ่งถ้ามีกิจกรรมก็สามารถรองรับได้ เนื่องจากพื้นที่มีความแข็งแรงพอ เราจึงเลือกใช้กระเบื้องที่เหมาะสมดังกล่าว”

“และเนื่องจากทางกรุงเทพฯ ได้เลือกใช้กระเบื้องทรายข้างมานานแล้ว ซึ่งทางผลิตภัณฑ์ทรายข้างก็ได้มีการพัฒนารูปแบบของกระเบื้องมาเรื่อยๆ โดยในส่วนที่มีการปรับปรุงภูมิทัศน์โดยทั่วไปของกรุงเทพฯ นั้น ก็ได้มีการเลือกใช้

ซึ่งมีก

พื้นที่ทางเดินภายในสนามหลวงใช้กระเบื้องคอนกรีตสีอ่อนๆ เคลือบผิวหน้า ทำให้ทำความสะดวกง่าย
ทนทาน

การเลือกใช้สีสันทันและลวดลายบนกระเบื้องคอนกรีตที่ไม่ลุดจาด เพื่อให้สอดคล้องกับความเป็นโบราณสถาน

พื้นกระเบื้องคอนกรีตสีเนื้อทรายอ่อนตัดกับสีเทา ไซซ์ให้เห็นเม็ดหินสวยงาม บริเวณริมรั้วรอบสนามหลวง

ลายลายประจำยามบนกระเบื้องคอนกรีตที่ได้รับการออกแบบให้เข้ากับ
ความเป็นโบราณสถานของสนามหลวง

กระเบื้องตราช้างอยู่แล้ว ไม่ว่าจะขนาด 30x30 ซม. หรือ 40x40 ซม. ที่เราใช้อยู่ประจำ ซึ่งก็จะเป็น ลวดลายทั่วๆ ไป แต่สำหรับที่สนามหลวงนั้น เรายากจะให้ มีอะไรที่พิเศษกว่าที่เคยใช้อยู่ ก็เลยเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ ใหม่สุด นั่นก็คือกระเบื้องซีเมนต์ปูพื้น ตราช้าง รุ่น VENTOLA (เวนโလာ) โดยผิวหน้าของกระเบื้องนั้น จะใช้ ปูนซีเมนต์ขาว ตราช้าง ผสมกับหินเกล็ดสีต่างๆ เนื่องจากปูนซีเมนต์ขาว ตราช้างนั้นเป็นปูนพอร์ตแลนด์ ประเภท 1 จึงทำให้แผ่นกระเบื้องคอนกรีตมีความแข็งแรง และนอกจากนั้นด้วยสีขาวของปูนซีเมนต์ขาว จึงสามารถนำไปผสมสีฝุ่นสีต่างๆ ทำให้แผ่นกระเบื้อง

คอนกรีตมีสีที่สว่างสดใส เป็นธรรมชาติ โดยผิวหน้าจะ มีนวล แต่ไม่ลื่น อีกทั้งมีการเคลือบผิวเพื่อให้มีความ คงทน แข็งแรงยิ่งขึ้น และก็ทนต่อสารเคมี แม้เวลาคน เดินผ่านไปผ่านมาหรือรถก็ตาม ก็จะมีร่องรอยอยู่ แต่ กระเบื้องชนิดนี้สามารถทำความสะอาดได้ง่าย และ ผิวหน้าจะไม่ลื่น อีกทั้งเมื่อปูออกมาแล้ว ลวดลายก็ จะดูสวยงามเป็นธรรมชาติ ซึ่งทางกรมศิลปากรก็ไม่ ขัดข้องแต่อย่างใด”

“สำหรับลวดลายบนแผ่นกระเบื้องนั้นก็จะเป็นแนว ความคิดของมัณฑนศิลป์ผู้ออกแบบ แล้วเราก็นำมา พิจารณา โดยผู้บริหารนโยบายจะช่วยดู แล้วเราก็เลือก แนวทางที่มีลวดลายไม่ลุดจาด แต่มีความสวยงาม เรียบง่าย ตามเกณฑ์ที่กรมศิลปากรได้กำหนดไว้ โดย ก่อนที่จะสรุปในแบบที่เห็นอยู่นี้ เรายังมีหลายๆ แบบให้ เลือก ทั้งแบบโมเดิร์นที่ดูทันสมัย ในที่สุดเราก็เลือก แบบนี้ ซึ่งเราคิดว่าเป็นแบบที่เหมาะสมที่สุดแล้ว”

“หลังจากใช้งานมาตั้งแต่เปิดท้องสนามหลวง ซึ่ง ก็มีการตั้งต้นที่ ตั้งเวที และมีรถเข้าออก ก็ดูแล้วเห็น ว่า ตัวกระเบื้องมีความทนถาวร ซึ่งคนผ่านไปผ่าน มากก็ชมว่าสวย เรียกได้ว่าเป็นกระเบื้องที่รับการใช้งาน อย่างหนัก และจะเห็นว่ามีร่องรอยรถ รอยลาก อะไ

ต่างๆ แต่ก็ทำความสะอาดได้ง่าย เมื่อเจ้าหน้าที่มาฉีด ล้างทำความสะอาด รอยต่างๆ ก็หลุดออกหมด ซึ่งก็ ถือว่าประสบความสำเร็จในการเลือกใช้ผลิตภัณฑ์”

การปรับปรุงท้องสนามหลวงที่ดำเนินมาอย่าง ยาวนานก็ได้สิ้นสุดลง และมีการเปิดใช้อย่างเป็น ทางการไปแล้วในเดือนพฤษภาคม 2554 และที่นี้ ก็พร้อมสำหรับพระราชพิธีสำคัญ และการรองรับ กิจกรรมสาธารณะประโยชน์ต่างๆ ที่กำลังจะเกิดขึ้น

B1

ขอขอบคุณ

■ สำนักงานสำนักการโยธา

ศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร 2 ถนนมิตรไมตรี
เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร 10400
โทร. +662 246 0301-2, โทรสาร +662 246 7943
www.bangkok.go.th/yota

E-mail : narumont@bangkok.go.th

■ บริษัท เอสซีซี แลนด์สเคป จำกัด

เลขที่ 1 ถนนปูนซิเมนต์ไทย บางซื่อ กรุงเทพฯ 10800
โทร. +662 586 6822
www.trachang.co.th

■ บริษัท สยามปูนซิเมนต์ขาว จำกัด

โทร. +662 586 2229-30
www.siamwhitecement.com
E-mail: siamwhite@scg.co.th

